

Crna Gora
Državna revizorska institucija

DRI broj: 40113/16-024-55/19
Podgorica, 21.07.2016. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Godišnjeg finansijskog izvještaja
AGENCIJE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
za 2015 godinu

-konačni izvještaj-

Podgorica, jul 2016. godine

S A D R Ž A J

I	MIŠLJENJE I PREPORUKE	3
II	OPŠTI DIO	9
1.	PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE	9
2.	OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE	9
3.	VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE	12
4.	KRITERIJUMI REVIZIJE	13
5.	VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE	15
III	UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	16
6.	PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA	16
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ	18
8.	PRIMICI	20
9.	IZDACI	23
9.1.	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavaca	23
9.2.	Ostala lična primanja	25
9.3.	Rashodi za materijal	27
9.4.	Rashodi za usluge	28
9.5.	Rashodi za tekuće održavanje	32
9.6.	Renta	32
9.7.	Ostali izdaci	32
9.8.	Kapitalni izdaci	33
9.9.	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	33
10.	BLAGAJNIČKO POSLOVANJE	34
11.	IMOVINA	34
12.	JAVNE NABAVKE	35
13.	SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA	36

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 05-D-1932/1 od 11.07.2015.g.), a u skladu sa članom 12 i 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola N. Kovačević** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 21.07.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI Godišnjeg finansijskog izvještaja Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu

Odgovornost subjekta revizije

Glavni službenik za finansije (direktor) Agencije odgovoran je za izvršenje budžeta. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je finansijski izvještaj Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Agencije za zaštitu životne sredine sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene državnog revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu, nadležni Kolegijum DRI stekao je razumno uvjerenje da isti, u najvećem dijelu, daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim što su u Izvještaju o novčanim tokovima III pogrešno prikazane, u značajno materijalnoj mjeri, četiri pozicije: Ostala lična primanja, Rashodi za usluge, Tekuće održavanje i Ostali izdaci u ukupnom neto iznosu od 172.851,64 €.

Revizijom pravilnosti poslovanja Agencije utvrđena su odstupanja i neusklađenosti sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o budžetu za 2015. godinu, Uputstvom o radu državnog trezora, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na finansijski izvještaj Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu i **uslovno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa propisima.

PREPORUKE

1. Subjekt revizije je, u Izvještaju o novčanim tokovima III, na poziciji 2.1.2. „Ostala lična primanja“, prikazao izdatke za isplaćene **naknade eksternim ekspertima** u iznosu od 83.853,53€. Navedene izdatke trebalo je, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, u Izvještaju o novčanim tokovima prikazati na poziciji 2.1.9. „Ostali izdaci“.
U Izvještaju o novčanim tokovima III su na poziciji 2.1.4. „Rashodi za usluge“ prikazani su izdaci za nabavku rezervnih djelova i održavanje opreme u iznosu 76.312,82 €, izdaci za naknade zaposlenim u iznosu od 8.170,00 €, izdaci za nabavku materijala u iznosu 1.964,45 € i izdaci za nabavku opreme u iznosu 2.550,84 €. Navedene izdatke trebalo je, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, u Izvještaju o novčanim tokovima III prikazati na pozicijama 2.1.5. „Tekuće održavanje“, 2.1.2. „Ostala lična primanja“, 2.1.3. „Rashodi za materijal“ i 2.4. „Kapitalni izdaci“.

- Subjekt revizije treba da, shodno Uputstvu o radu državnog trezora (tač. 25, podtačka e), na zahtjevu za plaćanje **upisuje odgovarajući račun za evidenciju izdataka po ekonomskoj klasifikaciji**, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, koji služi da se u glavnoj knjizi trezora (koja je osnov za sastavljanje Izveštaja o novčanim tokovima) obavljeno plaćanje evidentira kao izdatak iz budžeta.
2. Subjekt revizije je u 2015. godini isplaćivao izdatke na način koji nije u skladu sa čl. 18 Zakona o budžetu za 2015. godinu, kojim su sredstva Budžeta raspoređena po potrošačkim jedinicama i izdacima po ekonomskoj klasifikaciji, i to:
- **naknade eksternim ekspertima** su isplaćene u ukupnom iznosu od 83.853,53 € iz sredstava raspoređenih na račun izdataka 4127 - Ostale naknade. Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet, budžete vanbudžetskih korisnika i budžete opština propisano je da se na računima grupe 412 - Ostala lična primanja, u bruto iznosu evidentiraju ostala lična primanja zaposlenih koja poslodavac pored zarade isplaćuje zaposlenom, odnosno plaćanja koja se odnose na: zimnicu, stanovanje i odvojeni život, prevoz, naknade skupštinskim poslanicima, akademijske dodatke, jubilarne nagrade, otpremnine i ostale naknade. **Naknade eksternim ekspertima trebalo je isplaćivati iz sredstava raspoređenih na račun izdataka 4191 - Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu.**
 - Iz sredstava raspoređenih na račun 4131 - Administrativni materijal, izvršena su plaćanja u iznosu od 2.399,04 € koja se odnose na nabavku usluga štampe. **Izdatke za usluge štampe trebalo je isplaćivati iz sredstava raspoređenih na grupi računa 414 - Rashodi za usluge, odnosno sa računa 4149 - Ostale usluge.**
 - Iz sredstava raspoređenih na račun 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije, isplaćeno je za nabavku rezervnih djelova i održavanje opreme ukupno 76.312,82 €. Izdatke za nabavku rezervnih djelova i održavanje opreme trebalo je isplaćivati iz sredstava raspoređenih na račun 4153 - Tekuće održavanje opreme.
 - Upravi carina uplaćen je, iz sredstava raspoređenih na račun 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije, iznos od 2.421,17 € na ime carinskog duga. Navedeni izdatak trebalo je isplatiti iz sredstava raspoređenih na račun 4149 - Ostale usluge.

- Zaposlenima u Agenciji, na ime učešća u realizaciji projekata iz donacija, isplaćen je iz sredstava raspoređenih na grupi računa 414 - Rashodi za usluge, iznos od 8.170,00 €. Izdatke za naknade zaposlenim trebalo je isplaćivati sa računa grupe 412 - Ostala lična primanja i vršiti obračun u skladu sa čl. 3a Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, koji propisuje da je osnovica za obračun i plaćanje doprinosa bruto iznos kako kod isplate zarade tako i kod isplata uvećane zarade, naknade zarade i drugih ličnih primanja na koja se plaća porez na dohodak.
 - Iz sredstava raspoređenih na računu 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije, isplaćeni su izdaci u iznosu od 5.913,37 € za: nabavku pinceta, skalpela, makaza za epruvete (1.964,45 €), nabavku mikroskopa (2.550,84 €) i nabavku 5 avio karata (1.398,08 €). Navedene izdatke je trebalo isplaćivati iz sredstava raspoređenih na računima izdataka: 4133 materijal za posebne namjene, 4415 - izdaci za opremu i 4141 - službena putovanja.
 - Subjekat revizije treba da obezbijedi **efikasnu primjenu** Uputstva o radu državnog trezora (posebno tačke 25 i 26 koje se odnose na ovjeravanje i odobravanje plaćanja od strane potrošačkih organizacija), kako bi se obezbijedilo da potrošnja budžetskih sredstava bude izvršena **u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu.**
3. Čl. 56 Zakona o zaštiti prirode propisano je da se postupak za proglašenje zaštićenog prirodnog dobra pokreće zahtjevom za izradu stručne podloge - **studije zaštite**. Zahtjev podnosi Ministarstvo odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave Agenciji. Studiju zaštite izrađuje Agencija, a sredstva za izradu obezbjeđuju se u državnom budžetu, odnosno budžetu jedinice lokalne samouprave. U slučajevima kada je Agencija, po zaključenom ugovoru, obavezna da izradi i dostavi **jedinici lokalne samouprave** studiju zaštite, **ne radi se o donaciji**, kako to evidentira Agencija, jer donacija je **ustupanje bez naknade ili besteretno ustupanje** određenih materijalnih i nematerijalnih dobara, pokretne ili nepokretne imovine, a u konkretnom slučaju jedinice lokalne samouprave za izvršenu uslugu **uplaćuju novčana sredstva Agenciji**, shodno ugovoru.
- Prihodi koje Agencija ostvaruje po osnovu izrade studija zaštite predstavljaju **prihode od djelatnosti** koju vrši i za koju je nadležna Agencija, pa ih kao takve treba **planirati i evidentirati.**

4. Čl. 21 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu propisano je da se „Komisija za procjenu uticaja obrazuje iz reda zaposlenih u nadležnom organu i drugih stručnih lica.“ Revizijom je utvrđeno da su u Komisijama za procjenu uticaja, po pravilu, za članove komisije imenovani eksterni eksperti, dok se za predsjednike Komisija imenuju zaposleni u Agenciji. Naknade u ukupnom iznosu od 83.853,53 € isplaćivane su samo eksternim ekspertima. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije je određeno da se u okviru poslova Sektora za izdavanje dozvola (18 zaposlenih) vrše, između ostalog, i poslovi sprovođenja postupaka procjene uticaja projekata na životnu sredinu.
- Preporučuje se Agenciji da u Komisije za procjenu uticaja imenuje eksterne eksperte **izuzetno**, kada zaposleni Sektora za izdavanje dozvola nijesu u mogućnosti da sprovedu postupak utvrđivanja obima i sadržaja elaborata i ocjene elaborata, **a ne po pravilu**, kako je sadašnja praksa.
 - Agencija treba da donese proceduru kojom će se **urediti način odabira i angažovanja eksternih eksperata** za potrebe Komisija za procjenu i sa istim zaključuje ugovor o djelu.
 - Subjekt revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, **u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**

Dostavljeno:

- Subjektu revizije
- Ministarstvu održivog razvoja i turizma
- a/a

Podgorica, 21.07.2016. godine

Rukovodilac Kolegijuma DRI
dr Branislav Radulović

.....
senator DRI

II OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Agencije za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Agencija ili subjekat revizije) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 22.12.2015. godine (br. 4011-06-1998);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola N. Kovačević (član Kolegijuma) broj 40113-024-55 od 18.01.2016. godine.

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovníkom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Subjekt revizije je organ državne uprave – Agencija.
Starješina organa je direktor Ervin Spahić.
Sjedište Agencije je u Podgorici.

Agencija za zaštitu životne sredine osnovana je 2008. godine Zakonom o životnoj sredini („Sl. list CG“, br. 48/10,40/10 i 40/11).

Kartonom deponovanih potpisa, novčanim sredstvima na računu raspolaže direktor Ervin Spahić, direktor, u svojstvu službenika za odobravanje i Nikola Golubović u svojstvu službenika za ovjeravanje.

Odgovorno lice za vođenje računovodstva i sastavljanje finansijskih izvještaja je Mladen Đuranović.

2.1. Djelatnost Agencije za zaštitu životne sredine

Shodno čl. 46 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave¹ Agencija za zaštitu životne sredine vrši poslove koji se odnose na:

¹ „Sl. list CG“, br. 05/12....06/15

organizovanje, planiranje i učestvovanje u **monitoringu životne sredine** uključujući i predlaganje nacionalne liste indikatora zaštite životne sredine; učestvovanje u monitoringu prikupljanja otpada sa brodova; analizu stanja životne sredine, pojava i događaja koji mogu ugroziti životnu sredinu i predlaganje i preduzimanje mjera za njihovo sprječavanje i otklanjanje; izvještavanje i koordinaciju izvještavanja o stanju životne sredine, kao i o pojavama i događajima od značaja za kvalitet životne sredine u skladu sa propisima; implementaciju strategija i programa iz oblasti zaštite životne sredine; obezbjeđenje primjene i izvršavanje propisa o zaštiti životne sredine; izvršavanje međunarodnih ugovora iz nadležnosti ovog organa; pripremanje stručnih podloga za izradu propisa iz oblasti zaštite životne sredine; saradnju, komunikaciju i koordinaciju sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama; vođenje informacionog sistema u oblasti životne sredine; vođenje katastra zagađivača; vođenje prvostepenog upravnog postupka u oblastima: zaštite vazduha od zagađivanja, klimatskih promjena, zaštite ozonskog omotača, zaštite od jonizujućeg zračenja i bezbjednosti radioaktivnih izvora, zaštite od nejonizujućeg zračenja, hemikalija, zaštite od buke, genetički modifikovanih organizama, zaštite od udesa koji uključuje opasne materije, upravljanja otpadom, strateške procjene uticaja i procjene uticaja na životnu sredinu; izdavanje integrisanih dozvola za rad postrojenja za koje je posebnim propisom utvrđeno da moraju imati integrisanu dozvolu; izdavanje dozvola za skupljanje, korišćenje, uzgoj, držanje i promet divljih vrsta životinja; izdavanje dozvola za branje, skupljanje, korišćenje, uzgoj, držanje i promet divljih vrsta biljaka i gljiva; izdavanje dozvola za naučno obrazovna istraživanja na zaštićenim prirodnim dobrima, dozvole za radnje i aktivnosti u speleološkom objektu; izdavanje dozvola za promet i korišćenje radioaktivnih materija i izvora jonizujućeg zračenja; izdavanje dozvola za uvoz i izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač; izdavanje dozvola za prekogranično kretanje otpada; izdavanje dozvola za instalacije za sakupljanje otpada u lukama; zaštitu prirode; predlaganje mjera državnim organima i imaocima zaštićenih objekata u vezi sa zaštitom objekata prirode; **izradu studija zaštite prirodnih dobara**; izradu projekata za izvođenje radova na konzervaciji i restauraciji zaštićenih objekata; neposredan stručni nadzor nad izvođenjem radova na konzervaciji i restauraciji zaštićenih objekata i nad sprovođenjem tehničko-zaštitnih i drugih mjera radi posebne zaštite zaštićenih objekata; pružanje pomoći imaocima zaštićenih objekata u njihovom čuvanju i održavanju, naročito davanjem stručnih mišljenja, ukazivanjem na potrebu njihove konzervacije i vršenje ekspertiza u cilju određivanja mjera za odražavanje zaštićenih objekata; izradu planova i programa zaštite i unapređivanja zaštićenih objekata; vođenje Centralnog registra zaštićenih objekata na teritoriji Crne Gore; unapređivanje zaštite prirode u Crnoj Gori; **davanje stručnih mišljenja o investiciono-tehničkoj dokumentaciji i prostorno-planskim aktima o mjerama zaštite prirode koje ti akti treba da sadrže**; stručno usavršavanje kadrova koji rade na zaštiti prirode; pripremu i izdavanje stručnih publikacija u kojima obrađuje pitanja zaštite prirode i objavljivanje rezultata svojih radova; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Čl. 10 Zakona o životnoj sredini predviđeno je da Agencija za zaštitu životne sredine vrši stručne i sa njima povezane upravne poslove iz oblasti zaštite životne sredine, odnosno: izdaje dozvole, vrši monitoring, izrađuje analize i izvještaje, vrši inspekcijske poslove i ostvaruje komunikaciju sa relevantnim domaćim i međunarodnim organima i organizacijama, kao i sa javnošću, vrši i druge poslove utvrđene ovim i posebnim propisima.

Agencija saraduje sa međunarodnim organima i organizacijama drugih država koje se bave zaštitom životne sredine, a posebno sa Evropskom agencijom za životnu sredinu, Međunarodnom agencijom za atomsku energiju, učestvuje u radu profesionalnih mreža u okviru EU, kao i sa sličnim agencijama u drugim državama.

Nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Agencije za zaštitu životne sredine, shodno članu 66 Zakona o životnoj sredini i čl. 51 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, vrši **Ministarstvo održivog razvoja i turizma** koje istovremeno vrši nadzor nad primjenom Zakona o životnoj sredini (čl. 66 Zakona). Istim članom je propisano da inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona sprovodi Agencija.

2.2. Organizacija i sistematizacija radnih mjesta

Tokom 2015. godine u Agenciji su se primjenjivala dva Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta² koji je bio u primjeni do oktobra 2015. godine, sistematizovano je 88 službeničkih i namješteničkih radnih mjesta i 7 organizacionih jedinica. Novim Pravilnikom utvrđena su službenička i namještenička mjesta za 90 izvršilaca³, a za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije osnovano je 6 organizacionih jedinica⁴ i to:

1. Sektor za zaštitu prirode, monitoring, analizu i izvještavanje;
2. Sektor za izdavanje dozvola;
3. Sektor za vođenje informacionog sistema iz oblasti životne sredine;
4. Odjeljenje za radiološku i nuklearnu sigurnost i bezbjednost i zaštitu od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja;
5. Odjeljenje za upravljanje hemikalijama i
6. Služba za opšte, pravne i finansijske poslove.

Prema spisku koji je dostavila Agencija na dan 31.12.2015. godine u Agenciji je bilo zaposleno 87 službenika i namještenika.

2.3. Računovodstveni sistem

Računovodstveni poslovi u Agenciji obavljaju se u okviru Službe za opšte, pravne i finansijske poslove, u kojoj su zaposlena **22** izvršioaca na neodređeno vrijeme, što iznosi **25.29%** od ukupnog broja zaposlenih.

Odgovorno lice za vođenje računovodstva i sastavljanje finansijskih izvještaja je Mladen Đuranović.

Računovodstvo subjekta revizije je organizovano na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, koja podrazumijeva da se primici i izdaci evidentiraju na

² br. 05-D-1543/2 od 20. 05. 2013.g.

³ Povećanje broja službeničkih i namješteničkih radnih mjesta uslovljeno je Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini i Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja.

⁴ Ukinuto je Odjeljenje za primjenu i praćenje Arhuske konvencije-Arhus centar Podgorica

gotovinskoj osnovi tj. u momentu isplate ili naplate gotovine, a obaveze i imovina se evidentiraju na obračunskoj osnovi, odnosno za period na koji se odnosi.

Agencija je povezana u SAP (sistem evidencije u Glavnoj knjizi trezora), pa se sve gotovinske transakcije obavljaju preko Konsolidovanog računa Trezora.

Budžetsko računovodstvo vodi se na nivou funkcionalne, organizacione, ekonomske i programske klasifikacije. Računovodstveni sistem javnog sektora obuhvata prikupljanje, obradu, dostavu i korišćenje računovodstvenih informacija za donošenje odluka u vezi sa upravljanjem javnim sredstvima i zasnovan je na evidencijama u Glavnoj knjizi trezora, koja se vodi u Ministarstvu finansija i knjigovodstvima potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice na osnovu svojih evidencija o primicima i izdacima na kraju godine sastavljaju godišnji finansijski izveštaj i dostavljaju Ministarstvu finansija – Državnom trezoru do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**.

Predmet revizije bili su godišnji finansijski izveštaj za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Agencije za zaštitu životne sredine.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izveštaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave⁵, Agencija je kao potrošačka jedinica u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izveštaje na obrascima 3 i 5 i to:

- **Izveštaj o novčanim tokovima III i**
- **Izveštaj o neizmirenim obavezama.**

Za neutrošena sredstava na računima, koja su evidentirana u Glavnoj knjizi trezora kao izdatak, Agencija je u obavezi uz godišnji finansijski izveštaj dostaviti i **Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine** na Obrascu 8.

Potrošačke jedinice za utrošena sredstva iz tekuće budžetske rezerve dostavljaju uz godišnje finansijske izveštaje i **Izveštaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve** na Obrascu 9.

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome:

- da li finansijski izveštaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju;
- da li su transakcije o kojima se izveštava u saglasnosti sa zakonima i drugim propisima (kriterijumima revizije) i
- da li je sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonom i drugim aktima.

⁵ "Sl. list CG" br. 23/14

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izveštaja su odgovarajući računovodstveni propisi, računovodstvena načela i standardi za javni sektor i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije. Za reviziju finansijskog izvještaja Agencije za zaštitu životne sredine određena je materijalnost u iznosu od **24.234,96 €**.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši ocjena sistema finansijskog upravljanja i kontrole su Zakon i drugi akti kojima se uređuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Crne Gore i utvrđuju metodologiju i standarde i druga pitanja od značaja za uspostavljanje, razvoj i sprovođenje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Revizijom su obuhvaćeni izdaci Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti je nezavisna eksterna evaluacija mjere u kojoj je predmet revizije u skladu zakonima, propisima, politikama, procedurama, ili ovlaštenjima, koji su indetifikovani kao kriterijumi revizije.

Kriterijumi za reviziju pravilnosti bili su:

Predmet revizije	Kriterijumi
Finansijsko poslovanje i korišćenje opredijeljenih sredstava	Zakon o budžetu, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o budžetu za 2015. godinu, Zakon o zaštiti životne sredine, Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakon o upravljanju hemikalijama, Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, Zakon o inspekcijском nadzoru, Uputstvo o radu državnog trezora, Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, Uredba o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađenja životne sredine, Uredba o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom, Odluka o načinu izrade i sadržini programskog budžeta.
Zaposleni	Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Zakon o unutrašnjim poslovima, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika, Uputstvo za obračun bruto zarada, Uredba o naknadi troškova državnih službenika i namještenika, Odluka o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade državnih službenika i namještenika, Odluka o uvećanju zarade državnim službenicima i namještenicima za obavljanje određenih poslova, Odluka o visini otpremnine državnih službenika i namještenika, Pravilnik o zaradama i naknadama policijskog oficira za vezu.

Imovina	Zakon o državnoj imovini, Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari, Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika Uredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.
Javne nabavke	Zakon o javnim nabavkama, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja; Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila; Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki; Zaključeni ugovori sa odabranim ponuđačima.
Sistem internih kontrola	Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola; Pravilnik o načinu i postupku rada unutrašnje revizije; Uputstvo o sadržaju godišnjeg izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola i Godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije ; Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrole; Smjernice za finansijsko upravljanje i kontrole i Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura.

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Agencije za zaštitu životne sredine je izvršena u periodu od 04.01. do 20.04.2016. godine.

Reviziju je sproveo revizorski tim DRI u sastavu:

- Blažo Savković – državni revizor – načelnik u Sektoru II i
- Svetlana Brajović – državni revizor – rukovodilac Odjeljenja.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

6. PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA

Zakonom o budžetu za 2015. godinu za tekući budžet potrošačke jedinice Agencija za zaštitu životne sredine opredjeljeno je 1.226.830,94 €, odnosno **1.236.560,94 €** koliko iznosi tekući budžet nakon izvršenih preusmjerenja. Prema podacima glavne knjige trezora budžet je izvršen iz **opštih prihoda** u iznosu **1.175.859,54 €** ili **95,84%** u odnosu na tekući budžet. Budžetom Agencije nijesu planirani prihodi po osnovu **donacija i kredita**, a iz tih izvora su izvršeni izdaci u iznosu **275.335,64 €**. U tabelama 1, 2 i 3 prikazan je odobreni i izvršeni budžet na nivou sintetičkih računa:

Tabela broj 1 **Planirani i izvršeni izdaci Agencije**

NAZIV IZDATKA	EK_KLAS_4	ODOBRENO	IZVRŠENO	IZVRŠENO U %
Neto zarade	4111	444.327,67	444.327,67	100,00%
Porez na zarade	4112	61.781,85	61.781,85	100,00%
Doprinosi na teret zaposlenog	4113	160.838,93	160.751,44	99,95%
Doprinosi na teret poslodavaca	4114	74.894,65	69.874,04	93,30%
Opštinski prizrez	4115	9.267,79	8.509,64	91,82%
Naknada za stanovanje i odvojeni život	4122	420,00	0,00	0,00%
Otpremnine	4125	1.000,00	902,13	90,21%
Ostale naknade	4127	105.659,55	103.668,98	98,12%
Administrativni materijal	4131	18.130,00	18.994,45	104,77%
Materijal za posebne namjene	4133	900,00	474,91	52,77%
Rashodi za energiju	4134	4.398,23	4.029,83	91,62%
Rashodi za gorivo	4135	16.450,31	4.522,80	27,49%
Ostali rashodi za materijal	4139	900,00	502,30	55,81%
Službena putovanja	4141	12.764,29	12.518,00	98,07%
Reprezentacija	4142	1.577,27	1.983,50	125,76%
Komunikacione usluge	4143	12.700,83	13.352,62	105,13%
Bankarske usluge i negativne kursne razlike	4144	675,64	458,16	67,81%
Advokatske, notarske i pravne usluge -	4146	1.223,00	0,00	0,00%
Konsultantske usluge, projekti i studije	4147	242.639,07	443.373,87	182,73%
Usluge stručnog usavršavanja	4148	225,00	80,00	35,56%
Ostale usluge	4149	12.431,50	7.975,63	64,16%
Tekuće održavanje građevinskih objekata	4152	720,00	325,82	45,25%
Tekuće održavanje opreme	4153	3.000,00	2.754,42	91,81%
Zakup objekata	4171	493,20	226,90	46,01%
Zakup zemljišta	4173	200,00	200,00	100,00%
Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	4191	4.000,00	47.169,50	1179,24%
Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka	4192	900,00	0,00	0,00%
Izrada i održavanje softvera	4193	2.475,00	2.475,00	100,00%
Osiguranje	4194	10.000,00	8.657,18	86,57%
Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarod	4195	15.750,00	3.067,50	19,48%
Komunalne naknade	4196	2.250,00	0,00	0,00%
Takse	4198	1.350,00	0,00	0,00%
Ostalo	4199	2.070,00	0,00	0,00%
Izdaci za opremu	4415	10.146,16	27.326,97	269,33%
Otplata obaveza iz predhodnog perioda	4630	1,00	910,07	91007,00%
UKUPNO		1.236.560,94	1.451.195,18	117,36%

Tabela broj 2

Planirani i izvršeni izdaci Agencije finansirani iz opštih prihoda

Izv.sred.	Ek. Klas 4	Planirano	Tekuci budžet	Preusmjerenost +	Preusmjerenost -	Plaćeno	Izvršenje u %
BUDGET	4111	449.766,47	444.327,67	0,00	-5.438,80	444.327,67	100,00%
BUDGET	4112	60.223,20	61.781,85	1.558,65	0,00	61.781,85	100,00%
BUDGET	4113	161.517,75	160.838,93	0,00	-678,82	160.751,44	99,95%
BUDGET	4114	68.943,97	74.894,65	5.950,68	0,00	69.874,04	93,30%
BUDGET	4115	9.319,05	9.267,79	0,00	-51,26	8.509,64	91,82%
BUDGET	4122	420,00	420,00	0,00	0,00	0,00	0,00%
BUDGET	4125	1.000,00	1.000,00	0,00	0,00	902,13	90,21%
BUDGET	4127	107.000,00	105.659,55	0,00	-1.340,45	103.668,98	98,12%
BUDGET	4131	20.130,00	18.130,00	0,00	-2.000,00	18.020,49	99,40%
BUDGET	4133	1.000,00	900,00	0,00	-100,00	474,91	52,77%
BUDGET	4134	4.878,23	4.398,23	0,00	-480,00	4.029,83	91,62%
BUDGET	4135	17.190,31	16.450,31	960,00	-1.700,00	4.522,80	27,49%
BUDGET	4139	1.000,00	900,00	0,00	-100,00	502,30	55,81%
BUDGET	4141	9.287,29	12.764,29	3.477,00	0,00	11.197,00	87,72%
BUDGET	4142	1.577,27	1.577,27	0,00	0,00	1.398,60	88,67%
BUDGET	4143	6.060,33	12.700,83	6.640,50	0,00	12.215,80	96,18%
BUDGET	4144	675,64	675,64	0,00	0,00	102,84	15,22%
BUDGET	4146	1.358,00	1.223,00	0,00	-135,00	0,00	0,00%
BUDGET	4147	242.639,07	242.639,07	0,00	0,00	241.126,15	99,38%
BUDGET	4148	250,00	225,00	0,00	-25,00	80,00	35,56%
BUDGET	4149	9.150,00	12.431,50	4.196,50	-915,00	6.008,90	48,34%
BUDGET	4152	800,00	720,00	0,00	-80,00	325,82	45,25%
BUDGET	4153	1.000,00	3.000,00	2.000,00	0,00	2.754,42	91,81%
BUDGET	4171	547,20	493,20	0,00	-54,00	226,90	46,01%
BUDGET	4173	200,00	200,00	0,00	0,00	200,00	100,00%
BUDGET	4191	4.000,00	4.000,00	0,00	0,00	3.124,34	78,11%
BUDGET	4192	1.000,00	900,00	0,00	-100,00	0,00	0,00%
BUDGET	4193	2.750,00	2.475,00	0,00	-275,00	2.475,00	100,00%
BUDGET	4194	10.000,00	10.000,00	0,00	0,00	8.657,18	86,57%
BUDGET	4195	17.500,00	15.750,00	0,00	-1.750,00	3.067,50	19,48%
BUDGET	4196	2.500,00	2.250,00	0,00	-250,00	0,00	0,00%
BUDGET	4198	1.500,00	1.350,00	0,00	-150,00	0,00	0,00%
BUDGET	4199	2.300,00	2.070,00	0,00	-230,00	0,00	0,00%
BUDGET	4415	9.346,16	10.146,16	800,00	0,00	4.622,94	45,56%
BUDGET	4630	1,00	1,00	0,00	0,00	910,07	91007,00%
UKUPNO		1.226.830,94	1.236.560,94	25.583,33	-15.853,33	1.175.859,54	95,09%

Tabela broj 3 **Planirani i izvršeni izdaci Agencije finansirani iz donacija i kredita**

Izv.sred.	Ek. Klas 4	Planirano	Tekuci budžet	Preusmjerenost +	Preusmjerenost -	Plaćeno
DONACIJA	4141	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00
DONACIJA	4147	0,00	0,00	0,00	0,00	96.815,89
KREDIT	4131	0,00	0,00	0,00	0,00	973,96
KREDIT	4141	0,00	0,00	0,00	0,00	821,00
KREDIT	4142	0,00	0,00	0,00	0,00	584,90
KREDIT	4143	0,00	0,00	0,00	0,00	1.136,82
KREDIT	4144	0,00	0,00	0,00	0,00	355,32
KREDIT	4147	0,00	0,00	0,00	0,00	105.431,83
KREDIT	4149	0,00	0,00	0,00	0,00	1.966,73
KREDIT	4191	0,00	0,00	0,00	0,00	44.045,16
KREDIT	4415	0,00	0,00	0,00	0,00	22.704,03
		0,00	0,00	0,00	0,00	275.335,64

- Izvršeni izdaci iz sredstava kredita i donacija u ukupnom iznosu od **275.335,64 €** predstavljaju **dozvoljeno prekoračenje budžeta, u skladu sa čl. 7 i čl. 8 Zakona o budžetu za 2015. godinu.**

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

Subjekt revizije je potrošačka jedinica budžeta prvog nivoa i u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave sačinio je Izveštaj o novčanim tokovima III :

AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA III		415043011	Godina 2015 Period 01.01.-31.12.	Obrazac 3 (u €)
Redni broj	Novčani tok - ekonomska klasifikacija	Plan	Izvršenje	
			Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
1	PRIMICI	1.236.560,94	1.281.699,32	1.451.195,18
1.1	Opšti prihodi	1.236.560,94	1.123.014,11	1.175.859,54
1.2	Namjenski prihodi		9.231,64	
1.3	Sopstveni prihodi			
1.4	Donacije		139.453,57	97.315,89
1.5	Pozajmice i krediti			178.019,75
I	Ukupno primici(1.1+1.2+1.3+1.4+1.5)	1.236.560,94	1.281.699,32	1.451.195,18
2	IZDACI	1.236.560,94	1.281.699,32	1.451.195,18
2.1	Tekući izdaci	1.226.414,78	1.273.836,78	1.423.868,21
2.1.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	751.110,89	740.437,83	745.244,64
2.1.2	Ostala lična primanja	107.079,55	22.041,88	104.571,11
2.1.3	Rashodi za materijal	40.778,54	24.760,01	28.524,29
2.1.4	Rashodi za usluge	284.236,60	434.330,64	479.741,78
2.1.5	Tekuće održavanje	3.720,00	1.795,79	3.080,24
2.1.6	Kamate			
2.1.7	Renta	693,20	0,00	426,90
2.1.8	Subvencije			
2.1.9	Ostali izdaci	38.795,00	22.939,62	61.369,18
2.2	Transferi za socijalnu zaštitu			
2.2.1	Prava iz oblasti socijalne zaštite			
2.2.2	Sredstva za tehnološke viškove			
2.2.3	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja			
2.2.4	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite			
2.2.5	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja			
2.3	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru			
2.4	Kapitalni izdaci	10.146,16	7.862,54	27.326,97
2.5	Pozajmice i krediti			
2.6	Otplata dugova	1,00	27.531,01	910,07
2.7	Rezerve			
II	Ukupno izdaci(2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6+2.7)	1.236.561,94	1.309.230,33	1.452.105,25

- U Izveštaju o novčanim tokovima III koji je sastavio subjekat revizije, u koloni „Prethodna godina“ iznos prikazan na poziciji „Ukupni primici“ (1.281.699,32) ne odgovara zbiru iznosa iskazanih na pozicijama prihoda po klasifikaciji (1.271.699,32). Iznosi (1.226.414,78; 1.273.836,78; 1.423.868,21) prikazani na poziciji „Tekući izdaci“ ne odgovaraju zbiru iznosa prikazanih na pozicijama tekućih izdataka po klasifikaciji (1.226.413,78; 1.246.305,77; 1.422.958,14).
- Subjekt revizije je, u Izveštaju o novčanim tokovima, na poziciji 2.1.2. „Ostala lična primanja“, prikazao izdatke za isplaćene naknade eksternim ekspertima u iznosu od 83.853,53 €. **Navedene izdatke trebalo je planirati, isplaćivati i evidentirati na računu 4191-Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, i u Izveštaju o novčanim tokovima prikazati na poziciji 2.1.9. „Ostali izdaci“.**
- U Izveštaju o novčanim tokovima III su na poziciji 2.1.4. „Rashodi za usluge“ prikazani izdaci za nabavku rezervnih djelova i održavanje opreme u iznosu 76.312,82 €, izdaci za naknade zaposlenim u iznosu od 8.170,00 €, izdaci za nabavku materijala u iznosu 1.964,45 € i izdaci za nabavku opreme u iznosu 2.550,84 €. **Navedene izdatke je trebalo prikazati na pozicijama 2.1.5. „Tekuće održavanje“, 2.1.2. „Ostala lična primanja“, 2.1.3. „Rashodi za materijal“ i 2.4. „Kapitalni izdaci“.**

Agencija je sastavila, na obrascu 5, **Izveštaj o neizmirenim obavezama:**

Redni broj	OPIS	Stanje obaveza na dan 31. 12. prethodne godine	Stanje obaveza na kraju izvještajnog perioda
1	2	3	4
1	Obaveze za tekuće izdatke(1.1+1.2+1.3)	4,678.20	
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca		0.00
1.2	Obaveze za ostala lična primanja		0.00
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	4,678.20	0.00
2	Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu		
3	Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima		
4	Obaveze za kapitalne izdatke		0.00
5	Obaveze po pozajmicama i kreditima		
6	Obaveze po osnovu otplate dugova		
7	Obaveze iz rezervi		
8	Stanje obaveza na kraju perioda (1+2+3+4+5+6+7)	4,678.20	0.00

U skladu sa članom 2 Pavilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave⁶ potrošačke jedinice za neutrošena sredstva na računima za plaćanje prema inostranstvu, koja su evidentirana u glavnoj knjizi trezora kao izdatak, dostavljaju uz godišnje finansijske izvještaje i izjavu o načinu utroška tih sredstava nakon isteka fiskalne godine na Obrascu 8 - **Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine.** Prema Izjavi koju je uz finansijski izvještaj dostavio subjekat revizije, nije bilo utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine.

Prema **Izveštaju o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve na Obrascu 9,** koji je sastavio subjekat revizije, nije bilo utroška sredstava iz tekuće budžetske rezerve.

8. PRIMICI

Članom 10 stav 4 Zakona o životnoj sredini propisano je da se sredstva za rad Agencije obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore i donacija. Čl. 57 istog Zakona, propisano je da država, odnosno jedinice lokalne samouprave, u okviru svojih ovlašćenja, obezbjeđuju finansijska sredstva za podsticanje zaštite i unapređivanja životne sredine, a čl. 58 navedeno je da se sredstva za finansiranje zaštite životne sredine obezbjeđuju iz: državnog budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave, Fonda za zaštitu životne sredine i drugih izvora shodno posebnim propisima. Na osnovu čl. 59 Zakona predviđeno je da se sredstva za finansiranje zaštite životne sredine mogu obezbijediti i iz međunarodnih izvora i to: Međunarodnih i domaćih kredita, donacija i pomoći; Instrumenata, programa i fondova EU, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija i Stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine.

⁶ "Sl. list Crne Gore", br. 23/14

U 2015. godini Agencija se finansirala se iz opštih prihoda, donacija i pozajmica i kredita.

Uporedni prikaz ostvarenih primitaka i izdataka po vrstama

R/b	Primici	Tekuća godina - plan (iz budžeta)	Tekuća godina - izvršenje (iz budžeta)	% učešća vrste primitka u ukupno izvršenom budžetu
1	Opšti prihodi	1,236,560.94	1,175,859.54	81.03
3	Donacije		97,315.89	6.71
4	Pozajmice i krediti		178.019.75	12.27
Ukupno primici		1,236,560.94	1,451,195.18	100

Opšti prihodi su redovna sredstva budžeta koja su opredijeljena Agenciji Zakonom o budžetu za 2015. godinu, za sprovođenje programa Monitoring, analiza i izvještavanje o životnoj sredini.

Naredbom o načinu uplate javnih prihoda⁷ na ime Agencije za zaštitu životne sredine propisani su sledeći uplatni računi na koje se vrši uplata javnih prihoda:

- 832-7072-30 - Naknada za ocjenu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu;
- 832-7073-27 - Naknada za ocjenu izvještaja o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu;
- 832-7074-24 - Naknada za utvrđivanje ispunjenosti uslova za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja i drugih izvora zračenja;
- 832-7075-21 - Naknada za izdavanje dozvola za uvoz, izvoz i tranzit proizvoda i supstanci koje oštećuju ozonski omotač, CITES dozvola i dr;
- 832-7076-18 - Naknada za otkup tenderske dokumentacije;
- 832-31614120-72 - Administrativna taksa

Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti⁸ definisan je pojam namjenskog prihoda: „**namjenski prihodi** su prihodi kojima se finansira javna potrošnja i kojima je zakonom unaprijed utvrđena namjena“. Čl. 41 istog Zakona propisano je da se namjenski prihodi uplaćuju na bankarske račune iz čl. 10 istog zakona. Ovi prihodi koriste se za finansiranje izdataka potrošačkih jedinica prema zakonom utvrđenoj namjeni.

⁷ „Sl. list CG“, br. 32/11...63/15

⁸ „Sl list Crne Gore“, br. 20/14

U Izvještaju o novčanim tokovima III subjekat revizije je, na poziciji **pozajmice i krediti** iskazao iznos od **178.019,75 €**. Ova sredstva su opredijeljena za realizaciju Projekta Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje u Crnoj Gori, na osnovu Ugovora o zajmu zaključenog između Crne Gore i Međunarodne banke za obnovu i razvoj 2012. godine. Plaćanja po ovom osnovu vrše se na način što Ministarstvo finansija odnosno Kancelarija za tehničku podršku projektima Svjetske banke MF, Agenciji dostavlja instrukciju za plaćanje u kojoj je naznačeno za koja budžetska konta je potrebno vezati pojedinačne projektne troškove u nalogu za plaćanje prema Državnom trezoru. Instrukcije se dostavljaju u prilogu naloga za plaćanje.

U Izvještaju o novčanim tokovima III prikazani su primici od **donacija** u iznosu od **97.315,89 €**.

Članom 10 stav 4 Zakona o životnoj sredini propisano je da se sredstva za rad Agencije obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore i donacija. Sredstva donacija uplaćuju se na podračun koji je otvoren kod poslovne banke, uz saglasnost Ministarstva finansija. Ovlašćeno lice za otpuštanje donatorskih sredstava je generalni direktor direktorata za državni trezor. Dobijanje donacija zavisi od zainteresovanosti donatora kao i aktuelnih problema u oblasti zaštite životne sredine.

Tokom 2015. godine realizovane su donacije u iznosu od **97.315,89 €** po osnovu sljedećih ugovora o donacijama:

- 1) Obilježavanje dana zaštite ozonskog omotača. Donator UNEP u iznosu od 400,00 €;
- 2) Studije izvodljivosti za uspostavljanje marinskog zaštićenog područja Platamuni. Donator UNDP u iznosu 7.315,50 €;
- 3) Revalidacija ekoloških vrijednosti i sistema upravljanja zaštićenih područja u Crnoj Gori. Donacija UNDP u iznosu 10.823,77 €;
- 4) Uspostavljanje sistema monitoringa polena suspendovanog u vazduhu u CG. Donator UNDP u iznosu 37.930,86 €;
- 5) Instaliranje i stavljanje u funkciji nacionalnog Herbara u Crnoj Gori. Donator UNDP u iznosu 4.310,37 €;
- 6) Crnogorski prvi dvogodišnji dodatni izvještaj o klimatskim promjenama-BUR. Donacija UNDP u iznosu 30.374,84 €;
- 7) **Studija zaštite** zaštićenog područja Veliki gradski park Tivat. Donacija Opština Tivat u iznosu od 2.438,25 €;
- 8) **Studije zaštite** područja za Ulcinjsku Solanu. Centar za zaštitu i proučavanje ptica. Donacija Opština Ulcinj u iznosu 3.491,79 €.

Na ukupno uplaćena sredstva isplaćene su bankarske provizije u iznosu od 230,51 €.

Krajem 2015. godine sa Opštinom Herceg Novi zaključen je Ugovor o donaciji za izradu **Studije zaštite** „Orjen“. Vrijednost ugovora iznosila je 21.537,00 €. Ova donacija realizuje se u 2016. godini.

Vlada Crne Gore je Zaključkom br. 08-1078 od 15.10.2015. godine, Agenciji preusmjerila sredstva tekuće budžetske rezerve u iznosu od 9,730.00€ za izradu **Studije zaštite** kanjona rijeke Cijevne.

- U slučajevima gdje je Agencija po zaključenom ugovoru obavezna da izradi i dostavi davaocu donacije **“studiju zaštite”**, ne radi se o donacijama, jer donacija je ustupanje bez naknade ili besteretno ustupanje određenih materijalnih i nematerijalnih dobara, pokretne ili nepokretne imovine organima vlasti.⁹

Članom 56 Zakona o zaštiti prirode propisano je da se postupak za proglašenje zaštićenog prirodnog dobra pokreće zahtjevom za izradu stručne podloge **Studije zaštite**. Zahtjev podnosi Ministarstvo odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave, organu uprave. **Studiju zaštite izrađuje organ uprave**, a sredstva za njenu izradu obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore, odnosno budžetu jedinice lokalne samouprave.

Sredstva koja se uplaćuju za izrade studija zaštite predstavljaju prihode od djelatnosti koju vrši i za koju je nadležna Agencija, pa ih kao takve treba planirati i evidentirati.

9. IZDACI

9.1. Pozicija 411 - BRUTO ZARADE I DOPRINOSI NA TERET POSLODAVCA

Planirana sredstva za bruto zarade Agencije za 2015. godinu iznosila su 751.110,89 € od čega je realizovano 745.244,64 € ili 99,22%. Izdaci za bruto zarade i doprinose na teret poslodavaca čine 51,35% ukupnog budžeta Agencije. Zakonom o budžetu odobreni izdaci i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji 4 (sintetički računi) dato je u sledećoj tabeli:

NAZIV IZDATKA	411	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Neto zarade	4111	444.327,67	444.327,67	100,00%
Porez na zarade	4112	61.781,85	61.781,85	100,00%
Doprinosi na teret zaposlenog	4113	160.838,93	160.751,44	99,95%
Doprinosi na teret poslodavaca	4114	74.894,65	69.874,04	93,30%
Opštinski prirez	4115	9.267,79	8.509,64	91,82%
Ukupno		751.110,89	745.244,64	99,22%

⁹ član 21 Zakona o sprječavanju korupcije („Sl. list CG“, br. 53/14)

Obračun zarada zaposlenih u Agenciji vršen je shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima¹⁰.

Obračun zarada zaposlenih vrši se od strane nadležne službe u Ministarstvu finansija po predhodno dostavljenom spisku zaposlenih koje nadležna služba u Agenciji dostavlja državnom Trezoru.

Revizijom organizacije i sistematizacije radnih mjesta - uvidom u personalne dosjee zaposlenih utvrđeno je da su zaposleni svrstani u platne razrede na osnovu kojih im je utvrđen koeficijent u skladu sa zakonom koji se primjenjuje prilikom obračuna.

Način pripreme obračuna plata zaposlenih u Agenciji uređen je Procedurom o načinu pripreme obračuna plata.

Obračun bruto zarada i doprinosa Agencija za 2015. godinu

Mjesec	Opis	Neto zarade	Porezi	Doprinosi						Opštinski pririz	Sindikata Crne Gore
				PIO - zaposleni	PIO - poslodavac	Zdravstveno osiguranje - zaposleni	Zdravstveno osiguranje - poslodavac	Osiguranje od nezaposlenosti - zaposleni	Osiguranje od nezaposlenosti - poslodavac		
I	Obračun	36,720.03									
	Isplata	36,497.88	5,053.92	8,244.90	3,023.66	4,782.70	2,138.18	274.87	274.87		222.15
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	30.01.2015									
II	Obračun	35,882.04									
	Isplata	35,664.53	4,939.64	8,056.93	2,954.13	4,676.21	2,090.57	268.58	268.58	740.99	217.51
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	03.03.2015									
III	Obračun	35,892.36									
	Isplata	35,674.46	4,942.09	8,059.44	2,955.08	5,673.04	2,366.35	268.70	268.70	741.37	217.90
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	31.03.2015									
IV	Obračun	35,458.25									
	Isplata	35,240.39	4,883.76	7,962.25	2,919.45	4,622.57	2,338.48	265.46	265.46	732.61	217.86
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	30.04.2015									
V	Obračun	35,843.93									
	Isplata	35,626.98	4,936.13	8,048.71	2,951.14	4,619.08	2,336.72	268.34	268.34	740.46	216.95
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	29.05.2015									
VI	Obračun	35,799.30									
	Isplata	35,582.11	4,927.68	8,038.24	2,947.31	4,613.13	2,333.70	267.98	267.98	739.20	217.19
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	30.01.2015									
VII	Obračun	35,772.26									
	Isplata	35,555.19	4,924.65	8,032.28	2,945.12	4,661.74	2,358.31	267.71	267.71	738.75	217.07
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	31.07.2015									
VIII	Obračun	34,768.68									
	Isplata	34,551.76	4,771.01	7,803.88	2,861.39	4,506.35	2,279.72	260.16	260.16	715.68	216.92
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	31.08.2015									
IX	Obračun	35,796.75									
	Isplata		4,935.09	8,039.19	2,947.68	4,660.30	2,357.58	267.99	267.99	740.30	218.23
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	30.09.2015									
X	Obračun	36,721.60									
	Isplata	36,501.82	5,056.47	8,245.69	3,023.39	4,725.33	2,390.46	274.90	274.90	758.50	219.78
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	30.10.2015									
XI	Obračun	47,970.66									
	Isplata	47,671.27	7,234.69	10,895.84	3,995.12	6,227.07	3,150.15	363.20	363.20	1,085.22	299.39
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	30.11.2015									
XII	Obračun	37,701.81									
	Isplata	37,479.72	5,176.72	8,462.94	3,103.01	4,848.44	2,452.71	282.12	282.12	776.56	222.09
	Broj zaposlenih										
	Datum isplate	30.12.2015									
	UKUPNO	444,327.67	61,781.85	91,644.60	36,626.48	58,615.96	28,592.93	3,330.01	3,330.01	8,509.64	2,703.04

¹⁰ „Sl. list CG“, br.14/12

9.2. Pozicija 412 – OSTALA LIČNA PRIMANJA

Izvršeni izdaci za ostala lična primanja iznose 104.571,11 € što predstavlja 7,21% budžeta Agencije za 2015. godinu. Zakonom o budžetu odobreni izdaci i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji 4 (sintetički računi) dato je u sledećoj tabeli:

NAZIV IZDATKA	412	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Naknada za stanovanje i odvojeni život	4122	420,00	0,00	0,00%
Otpremnine	4125	1.000,00	902,13	90,21%
Ostale naknade	4127	105.659,55	103.668,98	98,12%
Ukupno		107.079,55	104.571,11	97,66%

Na računu 4127-Ostale naknade, evidentirani su izdaci u iznosu od 103.668,98. Revizijom je utvrđeno da se izdaci odnose na isplate po osnovu naknada članovima Komisija za ocjenu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, isplate po osnovu odluka o dodjeljivanju priznanja u vidu novčane nagrade za 6 zaposlenih i isplate pomoći zaposlenima zbog smrti člana porodice.

Po osnovu naknada članovima komisija za ocjenu Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu isplaćeno je ukupno 83.853,53 € ili 80,89% izvršenja na računu 4127-Ostale naknade.

Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu određeno je da su predmet procjene uticaja na životnu sredinu projekti koji se planiraju i izvode, a koji mogu značajno da utiču na životnu sredinu ili zdravlje ljudi. Procjena uticaja vrši se za projekte iz oblasti industrije, rudarstva, energetike, saobraćaja, turizma, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede i komunalnih djelatnosti, kao i za sve projekte koji se planiraju u zaštićenom prirodnom dobru i zaštićenoj okolini nepokretnog kulturnog dobra. Čl. 21 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu¹¹ propisano je da za utvrđivanje obima i sadržaja elaborata i ocjenu elaborata nadležni organ obrazuje komisiju za utvrđivanje obima i sadržaja elaborata i ocjenu elaborata. Komisija za procjenu uticaja se obrazuje iz reda zaposlenih u nadležnom organu i drugih stručnih lica. Rješenjem o obrazovanju Komisije određuje se broj, sastav i način rada Komisije. Nosioc projekta snosi troškove rada Komisije za procjenu uticaja.

Nosioc projekta uplaćuje određeni novčani iznos na račun (832-7072-30) koji je propisan Naredbom o načinu uplate javnih prihoda¹² na koji se vrši uplata naknade za ocjenu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu - račun 832-7072-30. Prema podacima Ministarstva finansija na ovom računu u 2015. godini ukupno je prihodovano 122.000,00€.

¹¹ „Sl. list CG“, br. 80705....27/13

¹² „Sl. list CG“, br. 32/11....63/15

Troškovi rada Komisija za ocjenu Elaborata u 2015. godine utvrđeni su Odlukom o troškovima rada Komisije za ocjenu Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu. Odlukama su utvrđeni troškovi rada komisija u neto iznosu za svaki predmet pojedinačno na osnovu kompleksnosti projekata i angažovanja eksperata za pojedine oblasti životne sredine.

- Revizijom je utvrđeno da su u Komisije za procjenu uticaja, po pravilu, za članove imenovani eksterni eksperti dok se za predsjednike Komisija imenuju zaposleni Agencije. Naknade u ukupnom iznosu od 83.853,53 € isplaćivane su samo eksternim ekspertima. Porez i pripadajući dio prireza na ove naknade su obračunati i isplaćeni. Članom 21 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu propisano je da se „Komisija za procjenu uticaja se obrazuje iz reda zaposlenih u nadležnom organu i drugih stručnih lica.“ Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije je određeno da se u okviru poslova Sektora za izdavanje dozvola (18 zaposlenih) vrše, između ostalog, i poslovi sprovođenja postupaka procjene uticaja projekata na životnu sredinu.

Preporučuje se Agenciji da u Komisije za procjenu uticaja imenuje eksterne eksperte izuzetno, kada zaposleni Sektora za izdavanje dozvola nijesu u mogućnosti da sprovedu postupak utvrđivanja obima i sadržaja elaborata i ocjene elaborata, a ne po pravilu, kako je dosadašnja praksa.

Na računu 4127-Ostale naknade, evidentirana je isplata novčanih nagrada u iznosu tri mjesečne zarade za 6 zaposlenih, a po osnovu predhodno donesenih odluka o dodjeljivanju priznanja u vidu novčane nagrade. Odluke su donesene sa pozivom na Uredbu o vrsti i postupku dodjele priznanja državnom službeniku i namješteniku¹³. Obračun poreza i doprinosa na ova primanja izvršen je u skladu sa pozitivnim propisima kojima je regulisana ova materija.

Na osnovu donesenih rješenja, sa ove pozicije izvršena je isplata pomoći zbog smrti člana uže porodice za dva zaposlena u iznosima od po 810,00 € odnosno u visini devet obračunskih vrijednosti koeficijenta shodno čl. 23 stav 1 tačka 2 Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa¹⁴. Na primanja po ovom osnovu ne plaća se porez na dohodak fizičkih lica shodno čl. 5a stav 2 tačka 5 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

- Naknade eksternim ekspertima po osnovu učešća u Komisijama za ocjenu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, su isplaćene u ukupnom iznosu od 83.853,53 € sa računa 4127- Ostale naknade, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih korisnika i budžete

¹³ „Sl. list CG“, br. 40/13

¹⁴ „Sl. list CG“, br. 18/15

opština¹⁵. Pravilnikom je propisano da se na računima grupe 412-Ostala lična primanja, u bruto iznosu evidentiraju ostala lična primanja zaposlenih koja poslodavac pored zarade isplaćuje zaposlenom, odnosno plaćanja koja se odnose na: zimnicu, stanovanje i odvojeni život, prevoz, naknade skupštinskim poslanicima, akademijske dodatke, jubilarne nagrade, otpremnine i ostale naknade.

- Isplata naknada eksternim ekspertima sa računa 4127 – Ostale naknade, nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu¹⁶.
- Isplate za eksterne eksperte sa računa 4127 - Ostale naknade, vršene su uz **saglasnost Ministarstva finansija** koje je krajem 2014. godine, na sastanku sa rukovodstvom Agencije, predložilo da se isplate naknada za eksterne eksperte vrše sa pozicije 4127 - Ostale naknade. **Ministarstvo finansija je i dopisom¹⁷** upućenim Agenciji navelo da se „ukoliko su angažovani eksterni članovi može se izvršiti plaćanje sa pozicije 4127 – „Ostale naknade“.

Agencija treba da donese proceduru kojom će se urediti način odabira i angažovanja eksternih eksperata za potrebe Komisija za procjenu i sa istim zaključuje ugovor o djelu.

Isplate po osnovu naknada eksternim ekspertima treba vršiti iz sredstava raspoređenih na računu 4191- izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu.

9.3. Pozicija 413 - RASHODI ZA MATERIJAL

Izdaci za rashode za materijal planirani su u iznosu od 40.778,54 €, a izvršeni u iznosu od 28.524,29 €, odnosno 69,95 % planiranih izdataka. Izdaci za rashode za materijal predstavljaju 1,97% ukupnog budžeta Agencije. Zakonom o budžetu odobreni izdaci i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji 4 (sintetički računi) dato je u sledećoj tabeli:

NAZIV IZDATKA	413	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Administrativni materijal	4131	18.130,00	18.994,45	104,77%
Materijal za posebne namjene	4133	900,00	474,91	52,77%
Rashodi za energiju	4134	4.398,23	4.029,83	91,62%
Rashodi za gorivo	4135	16.450,31	4.522,80	27,49%
Ostali rashodi za materijal	4139	900,00	502,30	55,81%
Ukupno		40.778,54	28.524,29	69,95%

¹⁵Sl. list RCG", br. 035/05, 037/05, i 081/05 i Sl. list CG", br. 002/13

¹⁶ "Sl. list CG", br. 059/14 i 047/15

¹⁷ Dopis br. 03-8040/1 od 17. 05. 2016. godine

Na računu 4131- administrativni materijal, evidentirani su izdaci koji se najvećim dijelom odnose na nabavku kancelarijskog materijala, za čiju nabavku je nakon sprovedenog postupka javne nabavke (šoping metodom) zaključen ugovor vrijednosti 15.000,00€.

- Sa računa 4131-adminstrativni materijal, izvršena su plaćanja u iznosu od 2.399,04 € koja se odnose na nabavku usluga štampe. Izdatke za usluge štampe trebalo je, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih korisnika i budžete opština, izvršiti iz sredstava odobrenih na grupi računa 414 – rashodi za usluge, odnosno 4149 – ostale usluge.

Na računu 4134-Rashodi za energiju, evidentirani su izdaci za električnu energiju stanica za mjerenje kvaliteta vazduha koje se nalaze na 6 lokaliteta (u Nikšiću, Tivtu, Baru, Podgorici i dvije u Pljevljima). Revizijom nisu utvrđene nepravilnosti.

9.4. Pozicija 414 - RASHODI ZA USLUGE

Rashodi za usluge planirani su u iznosu 284.236,60 €. Izvršeno je 479.741,78 €, odnosno 82,73% više u odnosu na planirane izdatke. Ovi izdaci čine 33,06% izvršenog budžeta Agencije. Zakonom o budžetu odobreni izdaci i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji 4 (sintetički račun) dato je u sledećoj tabeli:

NAZIV IZDATKA	414	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Službena putovanja	4141	12.764,29	12.518,00	98,07%
Reprezentacija	4142	1.577,27	1.983,50	125,76%
Komunikacione usluge	4143	12.700,83	13.352,62	105,13%
Bankarske usluge i negativne kursne razlike	4144	675,64	458,16	67,81%
Advokatske, notarske i pravne usluge	4146	1.223,00	0,00	0,00%
Konsultantske usluge, projekti i studije	4147	242.639,07	443.373,87	182,73%
Usluge stručnog usavršavanja	4148	225,00	80,00	35,56%
Ostale usluge	4149	12.431,50	7.975,63	64,16%
Ukupno		284.236,60	479.741,78	168,78%

Na računu 4141-Službena putovanja planom je opredijeljeno 9.287,29 €, preusmjereno je 3.477,00 €, tako da je izvršenje ove pozicije iznosilo 11.197,00 € ili 87.72% plana. Na ovoj poziciji su pored budžetskih sredstava utrošena i sredstva donacija u iznosu od 500,00 € i sredstva kredita u iznosu 821,00 €, tako da ukupno podignuta gotovina iznosi 12.518,00 €.

Na računu 4142-Reprezentacija, evidentirani su izdaci u iznosu od 1.983,50 €.

Na računu 4143-Komunikacione usluge, evidentirani su izdaci u iznosu od 13.352,62 €. Izdaci se odnose na troškove mobilne i fiksne telefonije.

Na računu 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije, planirana su sredstva u iznosu 242.639,07 €. Iz opštih prihoda finansirani su izdaci u iznosu 242.639,07€ ili 99,38% plana. Izdaci evidentirani na ovom računu finansirani su i iz donacija u iznosu 96.815,89 € i sredstava kredita u iznosu 105.431,83 €, tako da ukupno izvršenje na ovom računu iznosi 479.741,78 €.

Uzorkom obuhvaćeni izdaci utrošeni su za sledeće namjene:

- DOO Centru za ekotoksikološka ispitivanja isplaćeno je 147.961,38 €, na osnovu Uredbe o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore¹⁸, kojom su poslovi državne uprave iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine koji se odnose na sprovođenje godišnjeg programa praćenja kvaliteta vazduha na mjernim mjestima u državnoj mreži uspostavljenoj za praćenje kvaliteta vazduha u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha, povjereni JU CETI. Uredbom je predviđeno da se sredstva za finansiranje ovih poslova obezbjeđuju iz budžetskih sredstava Agencije za zaštitu životne sredine. Visinu sredstava utvrđuju ugovorom Agencija i Centar. Ugovorom za 2015. godinu vrijednost ovih poslova utvrđena je u visini od 80.000,00 € koliko je i isplaćeno sa ove pozicije. Kako su ovi poslovi regulisani pomenutom Uredbom postupak javnih nabavki nije sproveden. Na osnovu Ugovora o realizaciji programa monitoringa životne sredine za 2015. godinu¹⁹ i Ugovora o realizaciji programa monitoringa radioaktivnosti u životnoj sredini Crne Gore za 2015. godine²⁰ CETI-ju je isplaćeno 29.998,00 € odnosno 34.988,00 €. Ugovori su zaključeni nakon predhodno sprovedenih otvorenih postupaka javnih nabavki.
- AD „Messer Tehnogasu“ isplaćen je iznos od 3.543,82 € za isporučene gasne smješe. Sa ovim dobavljačem je, nakon sprovedenog šoping postupka, zaključen ugovor o održavanju i servisiranju opreme/popravka i održavanje aparata za mjerenje, ispitivanje i kontrolu. Izdaci ove vrste ne pripadaju grupi računa 414, već ih je trebalo isplaćivati sa grupe računa 413-rashodi za materijal.
- Sa dobavljačem „Ekonerg“ DOO zaključena su dva Ugovora čiji je predmet nabavka rezervnih dijelova i servisiranje i redovan godišnji servis sa ugradnjom rezervnih dijelova mjernih instrumenata za praćenje kvaliteta vazduha ukupne vrijednosti 63.026,00 €. Po ovim ugovorima sa ove pozicije isplaćeno je 60.026,00 €. Izdaci za nabavku rezervnih djelova i održavanje opreme ne pripadaju grupi računa 414-rashodi za usluge,

¹⁸ „Sl. list CG“, br. 62/11 od 27.12.2011. g.

¹⁹ Ugovor br. 05-D-681/11 od 12. 05. 2015. godine

²⁰Ugovor br. 05-D-1643/1 od 23. 06. 2015. g.

već ih je trebalo isplaćivati sa računa grupe 415-rashodi za tekuće održavanje.

- Dobavljaču „Envirolab“ isplaćeno je 12.743,00€ na ime nabavke rezervnih dijelova i servisiranja mjernih instrumenata. Izdaci za nabavku rezervnih dijelova i održavanje opreme ne pripadaju grupi računa 414- rashodi za usluge, već ih je trebalo isplaćivati sa računa grupe 415 - rashodi za tekuće održavanje.

- Sa računa 4147- konsultantske usluge, projekti i studije, isplaćeno je za nabavku rezervnih dijelova i održavanje opreme ukupno 76.312,82 €, što nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta, vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Izdatke za nabavku rezervnih dijelova i održavanje opreme treba planirati i isplaćivati sa računa 4153-tekuće održavanje opreme.

- Upravi carina uplaćen je, sa računa 4147-konsultantske usluge, projekti i studije, iznos od 2.421,17 € na ime carinskog duga. **Navedeni izdatak trebalo je isplatiti sa računa 4149- ostale usluge.**

Iz sredstava kredita²¹ za realizaciju Projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ sa računa 4147- konsultantske usluge, projekti i studije, isplaćeno je 104.840,46 € i to: Centru za ekotoksikološka ispitivanja (80.933,36 €), na ime uzorkovanja i testiranja zemljišta na lokalitetu Bijela i ino dobavljaču (20.090,00 €), na ime izrade projektne dokumentacije. Postupak javnih nabavki koje se finansiraju iz sredstava kredita sprovodi Svjetska banka.

Članom 10 stav 4 Zakona o životnoj sredini propisano je da se sredstva za rad Agencije obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore i donacija. U informaciji vezanoj za realizaciju donatorskih sredstava navedeno je da Agencija realizuje donacije preko podračuna otvorenog kod poslovne banke uz saglasnost Ministarstva finansija. Ovlašćeno lice za otpuštanje donatorskih sredstava je generalni direktor direktorata. Dobijanje donacija zavisi od zainteresovanosti donatora kao i aktuelnih problema u oblasti zaštite životne sredine.

Uzorkom su obuhvaćena donatorska sredstva u iznosu od 54.392,01 €. Donacije su utrošene za sledeće namjene:

- Isplate za angažman konsultanata, a po predhodno zaključenim ugovorima o pružanju ekspertske-konsultantskih usluga. Za realizaciju projekata od donacija po ovom osnovu utrošeno je 40.380,64 €. Obračun i isplata poreza i prireza na ove usluge je izvršen.

²¹ Ugovor o zajmu za projekat Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje u Crnoj Gori zaključen je između Crne Gore i Međunarodne banke za obnovu i razvoj

- Zaposlenima u Agenciji na ime učešća u realizaciji projekata iz donacija isplaćen je iznos od 8.170,00 €. Zaposleni su u realizaciji projekata od donacija angažovani rješenjima o obrazovanju radnih timova, a za isplate su donošena posebna rješenja. Isplata izdataka za naknade zaposlenim sa računa grupe 414-rashodi za usluge, nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta, vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Za navedene naknade zaposlenim vršen je obračun i isplata poreza i prireza kao kod ugovora o djelu, tako da nije obračunat porez 30% od dijela naknade kao ni doprinos za obavezno socijalno obrazovanje što nije u skladu sa čl. 3a Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, koji propisuje da je osnovica za obračun i plaćanje doprinosa bruto iznos kako kod isplate zarade tako i kod isplata uvećane zarade, naknade zarade i drugih ličnih primanja na koja se plaća porez na dohodak.

Izdatke za naknade zaposlenim treba planirati i isplaćivati sa računa grupe 412 - ostala lična primanja i vršiti obračun u skladu sa čl. 3a Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, koji propisuje da je osnovica za obračun i plaćanje doprinosa bruto iznos kako kod isplate zarade tako i kod isplata uvećane zarade, naknade zarade i drugih ličnih primanja na koja se plaća porez na dohodak.

Sa računa 4147- konsultantske usluge, projekti i studije, isplaćeni su izdaci u iznosu od 5.913,37€ za sledeće namjene:

- 1.964,45 za € nabavku materijala (pincete, skalpeli, makaze za epruvete), što nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta, vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Izdatke je trebalo isplaćivati sa računa grupe 413 rashodi za materijal odnosno 4133 materijal za posebne namjene;

- 2.550,84 € za nabavku mikroskopa, što nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta, vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Izdatak je trebalo isplatiti sa grupe računa 441-kapitalni izdaci, odnosno računa 4415- izdaci za opremu;

- 1.398,08 € za nabavku 5 avio karata, što nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta, vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Izdatak je trebalo isplatiti sa računa 4141- službena putovanja.

9.5. Pozicija 415 - RASHODI ZA TEKUĆE ODRŽAVANJE

Planirani izdaci na poziciji 415-Rashodi za tekuće održavanje, iznose 3.720,00 €. Izvršeno je 3.080,24 €, odnosno 82,80 % planiranih izdataka. Rashodi za tekuće održavanje čine 0,21% budžeta Agencije. Zakonom o budžetu odobreni izdaci i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji 4 (sintetički računi) dato je u sledećoj tabeli:

NAZIV IZDATKA	415	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Tekuće održavanje građevinskih objekata	4152	720,00	325,82	45,25%
Tekuće održavanje opreme	4153	3.000,00	2.754,42	91,81%
Ukupno		3.720,00	3.080,24	82,80%

9.6. Pozicija 417 - RENTA

Planirani izdaci na poziciji 417-Renta, iznose 493,20 €. Izvršeno je 226,90 €, odnosno 46,01% planiranih izdataka. Zakonom o budžetu odobreni izdaci i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji 4 (sintetički računi) dato je u sledećoj tabeli:

NAZIV IZDATKA	417	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Zakup objekata	4171	493,20	226,90	46,01%
Zakup zemljišta	4173	200,00	200,00	100,00%
Ukupno		493,20	226,90	46,01%

9.7. Pozicija 419 - OSTALI IZDACI

Planirani izdaci na poziciji 419-Ostali izdaci, iznose 38.795,00 €. Izvršeno je 61.369,18 €, odnosno 58,19% više u odnosu na planirane izdatke. Ostali izdaci čine 4,23% budžeta Agencije. Zakonom o budžetu odobreni izdaci i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji 4 (sintetički računi) dato je u sledećoj tabeli:

NAZIV IZDATKA	419	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	4191	4.000,00	47.169,50	1179,24%
Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka	4192	900,00	0,00	0,00%
Izrada i održavanje softvera	4193	2.475,00	2.475,00	100,00%
Osiguranje	4194	10.000,00	8.657,18	86,57%
Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama	4195	15.750,00	3.067,50	19,48%
Komunalne naknade	4196	2.250,00	0,00	0,00%
Takse	4198	1.350,00	0,00	0,00%
Ostalo	4199	2.070,00	0,00	0,00%
Ukupno		38.795,00	61.369,18	158,19%

Na računu 4191-Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, evidentirani su izdaci u ukupnom iznosu od 47.169,50 €. Zakonom o budžetu za 2015. godinu za ovu namjenu opredijeljen je iznos od 4.000,00€. Izdaci finansirani iz opštih prihoda izvršeni su u iznosu od 3.124,34 ili 78.11%. Iz sredstava kredita finansirani su izdaci po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 44.045,16 €, tako da ukupno izvršenje iznosi 47.169,50 €.

Na računu 4193-izrada i održavanje softvera, izvršeni su izdaci u iznosu od 2.475,00 €. Izdaci se odnose na usluge za održavanje softvera.

Na računu 4194-osiguranje, su evidentirani izdaci za osiguranje u ukupnom iznosu od 8.657,18 €. Uzorkom obuhvaćeni izdaci odnose se na osiguranje zaposlenih. Za nabavku ove usluge sproveden je odgovarajući postupak javne nabavke-šoping metod i zaključen ugovor.

9.8. Pozicija 44 – KAPITALNI IZDACI

Kapitalni izdaci planirani su u iznosu od 10.146,16 €. Izvršeno je 27.326,97 €, odnosno 169,33% više od planiranih izdataka. Kapitalni izdaci čine 4,98% budžeta Agencije. Zakonom o budžetu odobreni izdaci i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji 4 (sintetički računi) dato je u sledećoj tabeli:

NAZIV IZDATKA	44	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Izdaci za opremu	4415	10.146,16	27.326,97	269,33%
Ukupno		10.146,16	27.326,97	269,33%

Na računu 4415- Izdaci za opremu, evidentirani su izdaci u iznosu 27.326,97 €. Zakonom o budžetu za 2015. godinu je za kapitalne izdatke odobren iznos od 10.146,16 €. Izdaci za opremu finansirani su iz opštih prihoda u iznosu 4.622,94 €, što znači da je izvršenje iz opštih prihoda 45,56%. Izdaci se odnose na nabavku TA peći i računarske opreme.

Izdaci za opremu finansirani su i iz sredstava kredita u iznosu od 22.704,03 € i odnose se na nabavku putničkog automobila i lap topa. Agencija ne sprovodi postupak javnih nabavki koje se realizuju iz sredstava kredita, već se ove nabvke sprovode od strane Svjetske banke po njenom Zakonu o javnim nabavkama.

9.9. Pozicija 463 – OTPLATA OBAVEZA IZ PRETHODNOG PERIODA

Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda planirani su u iznosu od 1,00 € a izvršeno je 910,70 €.

NAZIV IZDATKA	463	ODOBRENO	IZVRŠENO	% IZVRŠENJA
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	4630	1,00	910,07	91007,00%
Ukupno		1,00	910,07	91007,00%

10. BLAGAJNIČKO POSLOVANJE

Radno mjesto blagajnika je sistematizovano Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji. Poslove blagajnika obavlja Milorad Ćirović – samostalni referent.

Revizijom je utvrđeno da se u knjigovodstvenoj evidenciji Agencije evidentiraju blagajničke transakcije - podizanje gotovine i isplate iz blagajne, koje su dokumentovane dnevnikom blagajne i nalogima za uplatu i isplatu. U dnevniku blagajne hronološki se evidentiraju sve promjene vezane za uplate i isplate gotovine iz blagajne. Promet blagajne prati se preko namjenskog programa za blagajničko poslovanje u okviru računovodstvenog programa.

U 2015. godine u Agenciji su pored glavne blagajne vođene i pomoćne blagajne, koje se odnose na realizaciju projektnih aktivnosti²². Pomoćne blagajne su vođene na isti način kao i glavna blagajna.

Ukupno zaduženje svih blagajni u 2015. godini iznosilo je 12.780,50 €. Ukupan promet blagajni iznosio je 12.607,60 €. Razlika od 172,90 € odnosi se na neutrošena sredstva koja su namijenjena za realizaciju projekata „Studija zaštite za Regionalni park Dragišnica i Komarnica“ i „Studija zaštite Ulcinjske solane“.

Troškovi blagajne odnose se na troškove dnevnica za službena putovanja u zemlji, troškove putarina, parkinga. Svi putni nalozi su uredno evidentirani i popunjeni, a u njihovom prilogu je priložena i prateća dokumentacija sa sačinjenim izvještajem o izvršenom službenom putovanju zaposlenog.

- **Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti.**

11. IMOVINA

Komisija za popis osnovnih sredstava Agencije za zaštitu životne sredine, koju su činili predsjednik i sedam članova, formirana je rješenjem²³. Zadatak Komisije je bio da izvrši popis osnovnih sredstava, kao i da sačini Izvještaj o popisu na osnovu predhodno sačinjenih popisnih lista.

Na osnovu uvida u popisne liste utvrđeno je da Agencija obezbjeđuje analitičku evidenciju imovine kako to nalažu MRS za javni sektor, Zakon o državnoj imovini, Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih fondova i Uputstvo o radu državnog trezora.

Po završetku popisa komisija je izradila Izvještaj o izvršenom popisu i shodno podacima prikazanim u tabeli, utvrdila sledeće stanje opreme:

²² Projektne aktivnosti se odnose na Studiju zaštite kanjona rjeke Cijevne, Studija zaštite za Regionalni park Dragišnica i Komarnica i Studija zaštite Ulcinjske solane.

²³ br. 05-D-3091/1 od 29. 12. 2015. godine

R/b	Vrsta osnovnih sredstava	Nabavna vrijednost	Otpisana vrijednost	Sadašnja vrijednost
1.	Stanovi	/	/	/
2.	Građevinski objekti	/	/	/
3.	Građevinsko zemljište	/	/	/
4.	Kancelarijski namještaj i oprema	176,561.95	104,105.42	72,411.53
5.	Transportna sredstva	140,935.00	70,272.10	70,662.90
6.	Telefonske centrale	3,819.67	1,341.44	2,478.23
UKUPNO		321,316.62	175,763.96	145,552.66

U skladu sa Zakonom o državnoj imovini, podaci o pokretnim i nepokretnim stvarima dostavljeni su Upravi za imovinu.

Komisija za popis finansijskih sredstava, potraživanja i obaveza Agencije²⁴ sačinila je Izveštaj o popisu²⁵, u kojem je konstatovano da Agencija na dan 31.12.2015. godine nema potraživanja niti neizmirenih obaveza. Popisom je utvrđeno da nema novca u Glavnoj blagajni, dok je stanje pomoćne blagajne iznosilo 172,90 €.

12. JAVNE NABAVKE

Planom za realizaciju javnih nabavki u 2015. godini opredijeljeno je 248.663,74€. Na Plan je djelovano Amandmanom I²⁶ kojim su ukupna predviđena sredstva za usluge smanjena za iznos od 13.000,00 €. Agencija je donijela Izmijenjeni plan javnih nabavki za 2015. godinu kojim je za realizaciju javnih nabavki opredijeljeno **235.663,74 €** i to: za nabavku roba 46.536,47 € i nabavku usluga 189.127,27 €. Ministarstvo finansija je dalo saglasnost na Amandman I i Plan javnih nabavki Agencije.

Izveštaj o dodijeljenim javnim nabavkama dostavljen je Upravi za javne nabavke u predviđenom roku i na utvrđenim formularima.

Ukupna realizacija javnih nabavki po Izveštaju iznosi 198.670,76 € ili 15,70% manje od plana i to:

Obrazac A / otvoreni postupak / :	143.176,17 €
Obrazac B / šoping / :	39.504,52 €
Obrazac C / neposredni sporazum /:	15.990,07 €

²⁴rješenje br. D-05-3092/1 od 29.12.2015. godine

²⁵ br. D-05-3119/1 od 31.12.2015. godine

²⁶ br. D 05-164/3 od 28.04.2015. godine

Članom 30 Zakona o javnim nabavkama je predviđeno da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 9% izvršenog budžeta za javne nabavke u predhodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi od 200.000,00 – 500.000,00 €. Budžet za javne nabavke (izvršeni) u 2015. god. iznosio je 198.670,76 €, pa u odnosu na ovaj iznos procenat javnih nabavki realizovanih neposrednim sporazumom iznosi 8,04%.

- Na osnovu obrađenog uzorka utvrđeno je da Agencija **u jednom slučaju nije primjenila Zakonom propisani postupak javne nabavke**, i to za nabavku usluga mobilne i fiksne telefonije (12.215,80€), koje su realizovane **neposrednim sporazumom**.
- Subjekt revizije dužan je da **sve postupke javnih nabavki** sprovodi shodno Zakonu o javnim nabavkama.

Agencija je u skladu sa čl. 30 stav 4 Zakona o javnim nabavkama²⁷ donijela Internu proceduru za nabavke male vrijednosti.

13. SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA

Agencija za zaštitu životne sredine je obveznik primjene Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru²⁸. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru čine:

- Finansijsko upravljanje i kontrola;
- Unutrašnja revizija i
- Centralna jedinica za harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrola i unutrašnje revizije.

Elemente sistema finansijskog upravljanja i kontrola koji se odnose na finansijsko upravljanje i kontrolu i unutrašnju reviziju, dužan je, u skladu sa članom 3 Zakona da uspostavi starješina korisnika budžeta – rukovodilac subjekta.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Agencija je, u cilju uspostavljanja unutrašnjih finansijskih kontrola, preduzela sledeće aktivnosti: donijela je Akcioni plan²⁹ za donošenje seta internih pravila i procedura za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog

²⁷ "Postupak javne nabavke neposrednim sporazumom uređuje naručilac posebnim aktom"

²⁸ „Sl. list Crne Gore“, br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14 od 08.08.2014. godine

²⁹ broj 05-D-1740/1 od 06.06.2013. godine

upravljanja i kontrole u Agenciji za zaštitu životne sredine; imenovano³⁰ je lice koje je zaduženo za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola.

Agencija je donijela Knjigu procedura koja sadrži set internih pravila i procedura po kojima postupaju zaposleni u cilju procesuiranja različitih finansijskih transakcija i provjere dokumenata koji prate transakcije i to :

- a) Interne procedure za izradu i donošenje budžeta;
- b) Interno pravilo o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura;
- c) Interno pravilo o blagajničkom poslovanju;
- d) Interno pravilo za slobodan pristup informacijama;
- e) Interno pravilo za korišćenje fiksnih i mobilnih telefona;
- f) Pravilnik o troškovima reprezentacije;
- g) Procedurom o načinu pripreme obračuna plata;
- h) Interno uputstvo za sprovođenje javnih nabavki;
- i) Interno pravilo za obrazovanje radne grupe ili drugog oblika rada u Agenciji za zaštitu životne sredine, način obrazovanja radnog tima i isplate naknada;
- j) Interno pravilo o radu PR službe;
- k) Interni pravilnik za procedure pripreme finansijskog izvještaja;
- l) Procedura za neizmirene obaveze;
- m) Pravilo o kućnom redu;
- n) Interno pravilo o postupku odobravanja službenog putovanja;
- o) Uputstvo o uslovima, načinu korišćenja i potrošnji goriva, putničkih i drugih vozila u vlasništvu Agencije;
- p) Pravilnik o popisu;
- q) Interna procedura nabavki male vrijednosti.

Agencija je takođe donijela i Strategiju upravljanja rizicima.

- **Subjekt revizije treba da Knjigu procedura dopuni sa aktom će se urediti odabir eksternih eksperata koji se angažuju kao članovi Komisija za ocjenu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.**

³⁰ rješenje o imenovanju br. D-1375/2 od 29.05.2015. godine

Unutrašnja revizija

Agencija za zaštitu životne sredine je regulisala način vršenja unutrašnje revizije tako što je sa **Ministarstvom održivog razvoja i turizma** zaključila Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije³¹.

Na osnovu ovog sporazuma Odjeljenje za unutrašnju reviziju Ministarstva je u 2014. godini sprovelo reviziju procesa izdavanja dozvola u Agenciji, a 2015. godini sprovelo finansijsku i reviziju pravilnosti koja je obuhvatila period 2014. godine zaključno sa majem 2015. godine.

Na bazi sprovedene unutrašnje revizije date su i sljedeće **preporuke**:

- „Dopuniti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na način što će se sistematizovati radno mjesto blagajnik i na taj način omogućiti razdvajanje dužnosti, u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru;
- Ažuriranje Knjige internih procedura sa nedostajućim pravilima i uputstvima;
- U cilju realizacije zaključka³² Vlade neophodno je donijeti Registar rizika“.

Sve date preporuke u utvrđenim rokovima **su realizovane**.

Direktoratu za centralnu harmonizaciju su dostavljeni Godišnji izvještaji o radu za 2014. i 2015. godinu u skladu sa sa čl. 15 stav 1 alineja 2 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola.

Rukovodilac Kolegijuma DRI
dr Branislav Radulović

.....
senator DRI

³¹ br. 13-184/15 od 07.03.2013. godine

³² br. 08-57 od 30.04.2015. godine